

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Ігорю ДУНАЄВУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента, директора ННІ «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктора економічних наук, професора Родченка Володимира Борисовича на дисертаційну роботу Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Ускладнення процесів вирішення міських проблем, необхідність оптимізації процесів управління та заощадження ресурсів змушує органи місцевого самоврядування впроваджувати новітні підходи у публічному управлінні. Одним з таких підходів є публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста. Впровадження елементів розумного міста дозволяє не лише інтегрувати новітні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), а й сприяє сталому розвитку міст.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена необхідністю використання єдиного підходу до інтеграції ІКТ у місцевому самоврядуванні, а також налагодження взаємодії між громадянами, бізнесом та органами влади й врахування їх інтересів при створенні та реалізації планів розвитку міст. Залучення громадян до міського розвитку слугує інструментом збору інформації

та сприяє більш демократичному, а отже легітимному процесу прийняття рішень. Громадяни є носіями та користувачами місцевих знань і досвіду, що разом зі стратегічними знаннями публічних організацій є важливим для визначення пріоритетів та розподілу обмежених ресурсів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною теми науково-дослідної роботи «Реалізації державної соціальної політики органами місцевого самоврядування в умовах децентралізації» (0120U105741), що виконувалась кафедрою соціальної і гуманітарної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, де автором визначено напрями удосконалення реалізації соціальної політики на рівні міста з використанням технологій «Розумного міста».

Характеристика основних положень роботи

Дисертаційна робота складається з анотацій (українською та англійською мовами), вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. Структура дисертації Дзюндзюк К.В. не викликає заперечень. Виклад змісту дисертації логічний та послідовний.

У вступі вдало обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, використані для цього методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертації, визначено особистий внесок здобувача під час виконання дисертаційного дослідження, наведено перелік наукових публікацій здобувача за темою дисертації, подано відомості щодо апробації отриманих результатів та їх впровадження у наукову та практичну діяльність, встановлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

У першому розділі проаналізовано ступінь наукової розробленості теми дослідження. Проаналізовано концепцію розумного міста в контексті сучасних досліджень, визначено сутність та зміст розумного врядування, досліджено розумне врядування в умовах сталого розвитку урбанізованих територій.

У другому розділі узагальнено зарубіжний досвід реалізації концепції

розумного міста, узагальнено нормативно-правові засади реалізації концепції розумного міста в Україні, а також наведено результати експертного опитування щодо особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

У третьому розділі визначено основні напрями удосконалення розумного врядування в контексті публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, зокрема, запропоновано удосконалення механізму розумного врядування та види участі громадян в реалізації концепції розумного міста, визначено особливості використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Серед найбільш значущих наукових результатів, що мають наукову новизну, можна виділити такі:

1. Обґрунтовано структуру механізму розумного врядування, що складається з трьох компонентів – просторового, технологічного та інституційного, враховує соціально-просторовий контекст міста, дозволяє уникнути технократичного способу управління містами, розширює можливості зацікавлених сторін для співпраці, збільшує позитивний ефект від застосування ІКТ. Такий механізм сприяє створенню орієнтованого на контекст соціотехнічного підходу до врядування для координації процесів вирішення міських проблем.

2. Удосконалено:

– теоретичні обґрунтування участі громадян в публічному управлінні міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначено, що основними видами участі громадян є: участь у процесі прийняття рішень; участь у реалізації проєктів розумного міста; використання ІКТ, що входять до інфраструктури розумного міста;

– методичний підхід до використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста; було визначено, що процес роботи розумної живої лабораторії над одним проєктом складається з десяти етапів: генерація ідей; вибір ідеї; спільне проєктування; перший етап впровадження;

тестування прототипу; другий етап впровадження; польові випробування; оцінка результатів стейкхолдерами; підбиття підсумків роботи; подальша комерційна розробка.

3. Дістали подальшого розвитку:

– визначення сутності та змісту концепції розумного міста; обґрунтовано, що поняття розумного міста тісно пов'язано з поняттям кіберфізичної системи та основними компонентами розумного міста є: розумна інфраструктура, розумний транспорт, розумна енергетика, розумна охорона здоров'я, розумне врядування, розумна економіка, розумні громадяни, розумні технології;

– узагальнення зарубіжного досвіду публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначено, що співпраця інституціоналізованих акторів через кластерні ініціативи та організація взаємодії стейкхолдерів в рамках розумних живих лабораторій є основними інструментами реалізації концепції розумного міста;

– виявлення особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні; визначено, що перевагами від реалізації концепції розумного міста в Україні є: оновлення застарілої інфраструктури, можливість організувати формалізовану та стабільну взаємодію органів влади з громадянами, підвищення якості життя громадян, покращення іміджу країни у світі, покращення поінформованості громадян щодо дій органів місцевого самоврядування, а основними ризиками є: погіршення кібербезпеки, проблеми з конфіденційністю даних, збільшення цифрового розриву, відсутність реального ефекту від впроваджених проєктів, негативна реакція суспільства.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз анотацій, тексту дисертації та змісту публікацій Дзюндзюк К.В. дає змогу зробити висновок про наукову обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих у результаті проведеного дослідження. Усі наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями. Вони відповідають меті та завданням

дисертаційної роботи, що забезпечується адекватністю обраних для дослідження методів. Вірогідність наукових результатів та висновків дисертаційної роботи забезпечується достатнім рівнем апробації та високим рівнем наукових видань, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження.

Апробація дисертації та публікації.

Основні положення та ідеї дисертаційної роботи апробовано на низці науково-комунікативних заходах, а саме на V Міжнародній науково-практичній конференції «Scientific Progress: Innovations, Achievements and Prospects» (м. Мюнхен, 2023 р.), IV Міжнародній науково-практичній конференції «Scientific Research in the Modern World» (м. Торонто, 2023 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції «Innovations and Prospects in Modern Science» (м. Стокгольм, 2023 р.).

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлено в низці наукових праць, зокрема, у 5 статтях у наукових фахових виданнях України, 3 тезах доповідей.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що розроблені теоретичні положення формують методичну основу для впровадження у діяльність органів публічного управління. Наукові висновки та теоретичні положення дисертаційної роботи фактично доведено до рівня конкретних пропозицій і практичних рекомендацій для використання у галузі публічного управління та адміністрування.

Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій автора не виявив порушень академічної доброчесності, елементів фальсифікації чи фабрикації тексту.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У підрозділі 1.1 автор визначає напрямки розвитку розумного міста, наводить детальний опис компонентів та атрибутів розумного міста. Проте, не зазначає, як компоненти різних розумних міст можуть взаємодіяти між собою в рамках регіону, країни, декількох країн. У підрозділі 2.1 дисертант зазначає, що основними формами співпраці інституціоналізованих акторів є кластерні ініціативи та живі лабораторії, проте вони стосуються вирішення питань

розвитку конкретних розумних міст. Таким чином, без відповіді залишається питання взаємодії окремих компонентів різних розумних міст.

2. У підрозділі 3.1 наводиться авторське бачення механізму розумного врядування, що складається з просторового, технологічного та інституційного компоненту. В умовах сьогодення важливо зробити акцент на безпеці функціонування розумного міста – у вигляді окремого компонента, або частини вже існуючих компонентів. Мінімальна вразливість до кіберзагроз, повний захист персональних даних, анонімізація даних, що використовуються для аналізу роботи компонентів розумного міста та неможливість втручання у кіберфізичні системи ззовні має бути пріоритетним напрямком при впровадженні нових технологій.

У цілому вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дисертаційного дослідження.

Загальні висновки.

Рецензована дисертація Дзюндзюк Катерини Вікторівни є завершеною науково-дослідною роботою, має наукову новизну і практичну значущість. Зміст повністю відображає основні наукові положення дисертації. Сама дисертація оформлена відповідно до чинних вимог, написана науковим стилем і грамотною українською мовою. Стиль викладу матеріалу науковий, логічний, виважений та зрозумілий. Дисертація сприймається легко, викликає зацікавленість досліджуваною проблематикою.

Дисертаційна робота Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста» за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у публікаціях здобувачки, обсягом і якістю оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Вважаю, що Дзюндзюк Катерина Вікторівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент, доктор
економічних наук, професор, директор
ННІ «Каразінська школа бізнесу»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Володимир РОДЧЕНКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 13:14:33 31.01.2024

Назва файлу з підписом: Рецензія_Родченко В.Б..docx.asice

Розмір файлу з підписом: 26.8 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Родченко В.Б..docx

Розмір файлу без підпису: 24.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Родченко Володимир Борисович

П.І.Б.: Родченко Володимир Борисович

Країна: Україна

РНОКПП: 2843211950

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 13:14:30 31.01.2024

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF9704000000E3070900F339CD01

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Ігорю ДУНАЄВУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, завідувача кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства, доктора економічних наук, професора Момот Тетяни Валеріївни на дисертаційну роботу Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Ступінь актуальності обраної теми дослідження.

Значення концепції "розумного міста" у сучасному світі є винятково важливим, адже міста з кожним днем стають більш населеними та мають складнішу інфраструктуру. Використання новітніх технологій та систем Інтернету речей у розумному місті дозволяє оптимізувати використання ресурсів, підвищити якість життя мешканців, а також забезпечити ефективність роботи органів місцевого самоврядування, що є критично необхідним відповідно до сучасних викликів.

Однією з ключових переваг концепції розумного міста є здатність оперативно відповідати на потреби мешканців, враховуючи їхні основні інтереси та нагальні проблеми. Втілення передових технологій у сферах управління транспортом, енергетики, охорони здоров'я та інших ключових аспектах міського життя відкриває шляхи для оптимального використання ресурсів та цілеспрямованого розвитку інфраструктури, відповідно до актуальних потреб

громади. Це робить концепцію розумного міста не лише важливою, але й стратегічно необхідною для забезпечення сталого розвитку сучасних міських агломерацій.

Розвиток цифрової інфраструктури є ключовим елементом у побудові розумного міста, адже він відкриває доступ до інформації та послуг для всіх категорій населення. Це перетворює розумне місто на середовище, де ефективність зливається з інклюзивністю та демократичністю. Громадяни отримують не лише можливість, але й необхідні інструменти для активної участі в прийнятті рішень та впливу на формування міської політики. В результаті, концепція розумного міста перетворюється на невід'ємний компонент для створення більш сталого, ефективного та інноваційного міського простору, що відповідає потребам сучасного суспільства.

Однак, незважаючи на значущість та актуальність цієї проблематики, слід відзначити, що вона досі не отримала достатнього та всебічного дослідження в рамках публічно-управлінської науки. Сфера публічного управління, яка постійно розвивається і адаптується до сучасних викликів, потребує більш глибокого аналізу і систематизації знань у цій області. Таке опрацювання не тільки відкриє нові горизонти для розуміння публічного управління та адміністрування, але й сприятиме ефективному впровадженню інноваційних підходів у галузі управління. З огляду на це, дисертаційне дослідження Дзюндзюк К. В. «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста» є актуальним як за своїм змістом, так і за часом проведення.

Актуальність дисертаційної роботи також підтверджується результатами наукових досліджень автора, отриманими в процесі виконання науково-дослідної роботи «Реалізації державної соціальної політики органами місцевого самоврядування в умовах децентралізації» (0120U105741), що виконувалась кафедрою соціальної і гуманітарної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, де автором визначено напрями удосконалення реалізації соціальної політики на рівні міста з використанням технологій «Розумного міста».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Викладені в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації загалом відповідають вимогам щодо такого виду наукових досліджень. Відповідно до мети дисертаційного дослідження дисертантом здійснено обґрунтування теоретичних засад та практичних заходів щодо удосконалення публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

Автор розв'язує низку нагальних наукових завдань, а саме, з'ясовує сутність і зміст концепції розумного міста; досліджує особливості розумного врядування в умовах сталого розвитку розумного міста; узагальнює зарубіжний досвід публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначає особливості публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні; обґрунтовує механізм впровадження розумного врядування в рамках концепції розумного міста; досліджує види участі громадян в процесі публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації підтверджується використанням автором фундаментальних положень теорії публічного управління та адміністрування, досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, а також фактом опрацювання ним значного масиву теоретичних джерел та емпіричних даних.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується також їх позитивною оцінкою в процесі апробації на науково-практичних конгресах і конференціях, публікацією результатів дослідження у фахових виданнях з державного управління.

Структура дисертаційної роботи Дзюндзюк К.В. дозволяє змістовно опрацювати обрану проблему. Матеріал викладено послідовно, логічно, з дотриманням вимог наукового стилю, переконливо аргументовано основні наукові положення та висновки.

Таким чином, можна зробити висновок, що сформульовані Дзюндзюк К. В. наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими,

підтвердженими аналізом наукових джерел, опрацьованим емпіричним матеріалом. Вагомим підсиленням дисертаційної роботи є широке застосування іноземних наукових джерел.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Одержані результати та сформульовані рекомендації, що наведено у дисертації, базуються на науковій методології та отримані при застосуванні сучасних прийомів проведення досліджень. Високий ступінь достовірності результатів дослідження забезпечується застосуванням комплексного підходу до дослідження публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, що базується на загальнонаукових і спеціальних методах дослідження.

Зміст дисертаційної роботи відзначається послідовністю досягнення поставленої мети за рахунок реалізації чітко сформульованих завдань дослідження.

Так, у першому розділі дисертації автором здійснено детальний аналіз концепції розумного міста в контексті сучасних досліджень, визначено сутність та зміст розумного врядування, а також визначено особливості розумного врядування в умовах сталого розвитку урбанізованих територій.

У другому розділі здійснюється аналіз зарубіжного досвіду щодо реалізації концепції розумного міста, здійснюється аналіз нормативно-правових засад реалізації концепції розумного міста в Україні, а також наведено результати експертного опитування щодо особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

У третьому розділі містяться пропозиції автора щодо основних напрямів удосконалення розумного врядування в контексті публічного управління міським розвитком на засадах розумного міста. Автор пропонує способи удосконалення механізму розумного врядування в рамках реалізації концепції розумного міста, аналізує та пропонує види участі громадян в реалізації концепції розумного міста, а також визначає особливості використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста.

У загальних висновках автор представляє основні результати дослідження, що у сукупності дозволили вирішити конкретне науково-прикладне завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і практичних рекомендацій з модернізації територіальної організації влади як чинника регіонального розвитку.

До найбільш вагомого добутку, що характеризується науковою новизною, слід віднести обґрунтування структури механізму розумного врядування, що складається з трьох компонентів – просторового, технологічного та інституційного, враховує соціально-просторовий контекст міста, дозволяє уникнути технократичного способу управління містами, розширює можливості зацікавлених сторін для співпраці, збільшує позитивний ефект від застосування ІКТ.

Крім того, в роботі удосконалено: теоретичні обґрунтування участі громадян в публічному управлінні міським розвитком на засадах концепції розумного міста, методичний підхід до використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста.

Також у дисертації дістало подальшого розвитку: визначення сутності та змісту концепції розумного міста, узагальнення зарубіжного досвіду публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, виявлення особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні.

Крім вже зазначених аспектів, решта результатів цього дослідження також характеризуються елементами наукової новизни та збагачують існуючі теоретичні та практичні напрацювання в області публічного управління та адміністрування.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Результати наукових досліджень Дзюндзюк К. В. висвітлені у 8 публікаціях, з них 5 – у наукових фахових виданнях у галузі науки «Державне

управління». Опубліковані наукові праці достатньо повно відображають основні результати проведених наукових досліджень.

Важливість для науки та практики одержаних автором дисертації результатів.

Результати дослідження мають теоретичне та практичне значення. Вони створюють теоретичну та методичну базу для удосконалення публічного управління міським розвитком. Основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертації можуть використовуватися органами державної влади для забезпечення місцевого розвитку.

Напрацювання дисертанта є корисними для подальших досліджень у сфері публічного управління та адміністрування. Результати дослідження також можуть бути використані у навчальному процесі під час підготовки програм професійного навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, підручників, навчальних і методичних посібників, лекційних занять.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Дисертаційна робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. У дисертації автор чітко поставив мету, завдання, визначив предмет і об'єкт дослідження.

Оформлення дисертації виконано згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України та не викликає зауважень.

За своїм змістом дисертаційна робота відповідає спеціальності 281 – публічне управління та адміністрування.

Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертаційна робота Дзюндзюк К.В., як і будь-яка наукова робота, містить певні дискусійні моменти та недоліки, висвітлення та зауваження щодо яких сприятиме більш повній та об'єктивній характеристиці результатів виконаного дисертаційного дослідження. Серед них слід назвати такі:

1. На нашу думку, автору варто було б розширити трактування концепції сучасного розумного міста, згадавши не тільки загальноприйняті компоненти розумного міста, які вже мають консенсус серед науковців, але й описати ті, що є предметом наукових дискусій. Також корисним було б вказати причини, чому в дослідженні акцент зроблено саме на визначених компонентах, тим самим надаючи більшої глибини аналізу та обґрунтування вибору матеріалу.

2. Вагомим теоретичним і практичним досягненням дисертації є механізм розумного управління, розроблений автором, який охоплює три ключові компоненти: просторовий, технологічний та інституційний. Проте, було б корисно з більшою детальністю визначити необхідні передумови, включаючи організаційні, правові та інші аспекти, а також виокремити конкретні кроки для ефективного впровадження цього механізму в практичну діяльність.

3. Автор ретельно розглядає іноземний досвід у сфері реалізації концепції розумного міста, однак в тексті не достатньо конкретизовано, який саме досвід країни чи країн був би найбільш відповідним для імплементації в Україні та які причини цього вибору.

4. Автор підкреслює важливість уникнення технократичного підходу у розвитку розумних міст, але не проводить детального аналізу специфічних недоліків та потенційних ризиків, які такий підхід може мати.

5. Автор представляє модель залучення громадян у процес реалізації концепції розумного міста, але описує лише обмежену кількість критеріїв оцінки участі для кожного виду залучення. На наш погляд, розширений перелік критеріїв надав би більшої практичної користі та повніше відображав би різноманітність аспектів громадської участі.

Проте, означені зауваження в цілому не впливають на результативність, завершеність та загальну позитивну оцінку виконаної дисертаційної роботи, а також не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів.

Загальні висновки.

Дисертаційне дослідження Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста» відповідає спеціальності 281 – публічне управління та адміністрування і є завершеною, самостійною працею на актуальну тему, в якій отримані нові науково-обґрунтовані результати, що в сукупності сприяють вирішенню конкретного науково-прикладного завдання, яке полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, вважаю, що виконана дисертаційна робота повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор, Дзюндзюк Катерина Вікторівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент – доктор
економічних наук, професор, завідувач
кафедри фінансів, обліку та безпеки
бізнесу Харківського національного
університету міського господарства
імені О.М. Бекетова

Т.В. Момот

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 14:12:29 30.01.2024

Назва файлу з підписом: Відгук_Момот Т.В._1.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 29.8 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук_Момот Т.В._1.docx
Розмір файлу без підпису: 26.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: МОМОТ ТЕТЯНА ВАЛЕРІЇВНА
П.І.Б.: МОМОТ ТЕТЯНА ВАЛЕРІЇВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2591211582
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 21:12:26
30.01.2024
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F0400000051294601A91DCA04
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Ігорю ДУНАЄВУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктора наук з державного управління, професора Хожило Ірини Іванівни на дисертаційну роботу Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність теми дослідження визначається сучасними викликами періоду дії правового режиму воєнного стану та повоєнної відбудови України, а також можливостями, які виникають у контексті швидкого урбанізаційного процесу та розвитку світових цифрових трендів. Зростання населення та розвиток цифрових технологій призводять до потреби ефективного управління не тільки містами-мегаполісами, але й розвитком сучасних цифрових громад у сільській місцевості. Тож упровадження концепції розумного міста (Smart City) може бути ключовим інструментом для досягнення стратегічної мети державної регіональної політики до 2027 р., яка ідентифікується як розвиток та єдність, орієнтовані на людину – гідне життя в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні.

Для оптимізації різних аспектів міського життя в контексті розумних міст має відбутись переосмислення традиційних підходів до публічного управління та впровадження інноваційних технологій. Забезпечення ефективної взаємодії між жителями міста, органами влади та бізнесом, а також забезпечення сталого розвитку та збереження ресурсів стають важливими державними завданнями, які вимагають подальшого вивчення та розробки нових стратегій управління.

Дослідження цієї теми необхідне для розуміння та впровадження оптимальних практик у публічному управлінні, які враховують сучасні виклики та можливості. Результати такого дослідження можуть служити основою для розробки стратегій та політик, спрямованих на створення ефективних та інтелектуальних міст, здатних впоратися з поточними викликами. Тому можемо зробити висновок, що тема дослідження є актуальною та важливою, як з точки зору науки, так і з точки зору напрацювання практичних рекомендацій.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертація складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 233 сторінки друкованого тексту, у тому числі: рисунків – 15 (на 6 сторінках), таблиць – 5 (на 2 сторінках). Список використаних джерел налічує 256 найменувань (на 26 сторінках), у тому числі іноземною мовою – 215.

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено мету і основні задачі, об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, визначено наукову новизну роботи і практичне значення отриманих результатів, описано методи, які були використані у дослідженнях і особистий внесок здобувача.

У першому розділі проаналізовано теоретичні аспекти публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, зокрема досліджено концепцію розумного міста в контексті сучасних досліджень, визначено сутність та зміст розумного врядування, проаналізовано розумне

врядування в умовах сталого розвитку урбанізованих територій.

У другому розділі проаналізовано практичні аспекти публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, зокрема проаналізовано зарубіжний досвід реалізації концепції розумного міста, нормативно-правові засади реалізації концепції розумного міста в Україні, отримано та проаналізовано експертну оцінку особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

У третьому розділі дисертаційної роботи наведено методи удосконалення механізму розумного врядування в рамках реалізації концепції розумного міста, визначено види участі громадян в реалізації концепції розумного міста, показано особливості використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста.

Висновки за результатами виконання дисертаційної роботи підкреслюють наукову новизну та практичну цінність проведених досліджень.

Список використаних джерел свідчить про те, що під час роботи було проаналізовано сучасні результати наукових досліджень.

Дисертація є завершеною науковою працею, а її оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Реалізації державної соціальної політики органами місцевого самоврядування в умовах децентралізації» (0120U105741), що виконувалась кафедрою соціальної і гуманітарної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету

імені В.Н. Каразіна. У межах цієї роботи авторкою визначено напрями удосконалення реалізації соціальної політики на рівні міста з використанням технологій «Розумного міста». Крім того, виконана дисертаційна робота має зв'язок з державними програмами, планами та концепціями, зокрема, такими як:

- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (додаток 2 п. 4 «Сприяння запровадженню інноваційних технологій у системи управління розвитком міст на засадах концепції розумного міста (Smart City)»);

- Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01. 2018 р. № 67-р. (Напрямок - використання цифрових технологій для розв'язання поточних проблем міста, його сталого розвитку та комфортного життя громадян).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням автором фундаментальних положень теорії публічного управління, досліджень вітчизняних та зарубіжних учених та фактом опрацювання значного обсягу теоретичних джерел та емпіричних даних.

Достовірність і обґрунтованість отриманих результатів забезпечується:

- апробацією отриманих наукових результатів на міжнародних науково-практичних конгресах та конференціях;

- публікацією результатів дослідження у фахових виданнях у галузі науки «Державне управління»;

- відповідністю результатів поставленим завданням, чіткою структурою та послідовним, логічним викладом інформації.

Основні наукові результати, одержані автором, їх новизна та практичне значення одержаних результатів.

Основні наукові результати та висновки дисертації пройшли апробацію під час міжнародних наукових конференцій та знайшли відображення в публікаціях у фахових та міжнародних наукових виданнях. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 8 наукових праць, з них 5 – у наукових фахових виданнях у галузі науки «Державне управління», 3 – у матеріалах науково-комунікативних заходів.

Дисертант отримав наступні наукові результати:

1. *уперше* обґрунтовано структуру механізму розумного врядування, що складається з трьох компонентів – просторового, технологічного та інституційного, враховує соціально-просторовий контекст міста, дозволяє уникнути технократичного способу управління містами, розширює можливості зацікавлених сторін для співпраці, збільшує позитивний ефект від застосування ІКТ;

2. *удосконалено*:

– теоретичні обґрунтування участі громадян в публічному управлінні міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначено, що основними видами участі громадян є: участь у процесі прийняття рішень; участь у реалізації проєктів розумного міста; використання ІКТ, що входять до інфраструктури розумного міста;

– методичний підхід до використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста; було визначено, що процес роботи розумної живої лабораторії над одним проєктом складається з десяти етапів: генерація ідей; вибір ідей; спільне проєктування; перший етап впровадження; тестування прототипу; другий етап впровадження; польові випробування; оцінка результатів стейкхолдерами; підбиття підсумків роботи; подальша комерційна розробка;

3. *дістали подальшого розвитку*:

– визначення сутності та змісту концепції розумного міста;

обґрунтовано, що поняття розумного міста тісно пов'язано з поняттям кіберфізичної системи та основними компонентами розумного міста є: розумна інфраструктура, розумний транспорт, розумна енергетика, розумна охорона здоров'я, розумне врядування, розумна економіка, розумні громадяни, розумні технології;

– узагальнення зарубіжного досвіду публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначено, що співпраця інституціоналізованих акторів через кластерні ініціативи та організація взаємодії стейкхолдерів в рамках розумних живих лабораторій є основними інструментами реалізації концепції розумного міста;

– виявлення особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні; визначено, що перевагами від реалізації концепції розумного міста в Україні є: оновлення застарілої інфраструктури, можливість організувати формалізовану та стабільну взаємодію органів влади з громадянами, підвищення якості життя громадян, покращення іміджу країни у світі, покращення поінформованості громадян щодо дій органів місцевого самоврядування, а основними ризиками є: погіршення кібербезпеки, проблеми з конфіденційністю даних, збільшення цифрового розриву, відсутність реального ефекту від впроваджених проєктів, негативна реакція суспільства.

Цінність наукових результатів роботи полягає в тому, що в ній вирішено конкретне науково-прикладне завдання – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

Результати роботи є корисними для подальших досліджень в сфері публічного управління та адміністрування. Вони також можуть бути використані у навчальному процесі для підготовки державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, для створення навчальних і методичних посібників, для підготовки лекційних матеріалів.

Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Як і в будь-якій іншій науковій роботі, деякі питання в роботі здобувача залишилися поза межами уваги, або поза межами тексту дисертаційної роботи. До таких питань, на нашу думку, належать наступні:

1. Автор у розділі роботи 1.2 наводить детальний опис моделі розумного врядування, проте не зазначає, чому інші типи врядування, в яких передбачається застосування інформаційно-комунікаційних технологій для покращення процесів управління, на кшталт цифрового врядування, можуть, або не можуть бути використанні для успішного функціонування розумного міста.

2. В роботі неодноразово згадується штучний інтелект, як одна з основних технологій, що впливає та впливатиме на розвиток розумних міст в найближчі десятиліття, але приклади застосування цієї технології відсутні.

3. На нашу думку, робота виграла б від додаткової інформації стосовно перспектив розвитку окремих компонентів розумного міста в містах України в контексті сьогоденних викликів, перш за все, тих, що можуть забезпечити додаткову безпеку, як фізичну, так і кібербезпеку.

4. Автор наводить детальний аналіз нормативно-правових засад реалізації концепції розумного міста в Україні у розділі дисертації 2.2, але не вказує, чи задовольняє їх поточний стан перспективним науковим розробкам в сфері публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, та чи відповідає тим пропозиціям з покращення механізму розумного врядування, які наведені в дисертаційній роботі.

Проте зазначені зауваження принципово не впливають на якість результатів виконаної дисертаційної роботи і обґрунтованість наведених здобувачем висновків, а радше носять дискусійний характер.

Загальний висновок щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста», представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування» є актуальною, завершеною науковою працею, що виконана на належному науково-методологічному рівні.

У роботі вирішено конкретне науково-прикладне завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

Здобувачка Дзюндзюк Катерина Вікторівна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

І.І. Хожило

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 08:37:55 30.01.2024

Назва файлу з підписом: Відгук_Хожило I.I._27.01.24.pdf.xml
Розмір файлу з підписом: 16.2 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук_Хожило I.I._27.01.24.pdf
Розмір файлу без підпису: 193.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ХОЖИЛО ІРИНА ІВАНІВНА
П.І.Б.: ХОЖИЛО ІРИНА ІВАНІВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2370400703
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 08:37:52 30.01.2024
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000C68A4501B7D7C804
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в окремих файлах (XAdES detached)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Ігорю ДУНАЄВУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, декана факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин Державного університету «Житомирська політехніка», доктора наук з державного управління, доцента Сергієнко Лариси Василівни на дисертаційну роботу Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Радикальні зміни соціальної реальності, пов'язані з демократизацією суспільних відносин, глобалізацією сучасних економічних відносин загострюють питання конкурентоспроможності місцевої влади, висуваючи якісно нові вимоги щодо ефективності функціонування системи місцевого самоврядування. Одним із ключових завдань для виконавчих органів місцевих рад в таких умовах стає відхід від усталених стереотипів діяльності та адаптація до динамічних змін зовнішнього середовища. Це, в свою чергу, потребує перебудови принципів та підходів управління на місцевому рівні щодо впровадження нових технологій та інструментів у діяльність органів влади загалом та органів місцевого самоврядування зокрема, з урахуванням концепції розумного міста.

Активне використання сучасних технологій сіті-менеджерами у розвинених країнах, впровадження інноваційних інструментів в діяльність вітчизняних органів влади, діджиталізація суспільно-політичних процесів в Україні, а також динамічний розвиток сфери інформаційно-комп'ютерних технологій актуалізують питання необхідності дослідження механізмів управління сучасними українськими містами із використанням зазначених технологій. Тому узагальнення теоретичних засад управління містом, їх формування з урахуванням надбань сучасних управлінських теорій щодо використання новітніх та інноваційних технологій, особливостей функціонування системи державного управління і системи місцевого самоврядування в Україні є своєчасним та обумовлює актуальність теми дослідження.

Характеристика основних положень роботи.

Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 233 сторінки тексту.

У вступі визначено актуальність теми дисертаційного дослідження, мету, завдання, об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, обґрунтовано наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, визначено методи дослідження, зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами.

Перший розділ присвячено розгляду теоретичних засад публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, а саме: досліджено концепцію розумного міста в контексті сучасних досліджень, визначено сутність та зміст розумного врядування, проаналізовано розумне врядування в умовах сталого розвитку урбанізованих територій.

Другий розділ присвячено аналізу та узагальненню практичних аспектів публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста, а саме: узагальнено зарубіжний досвід реалізації концепції розумного міста, проаналізовано нормативно-правові засади реалізації концепції розумного міста в Україні, проаналізовано експертні оцінки особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

Третій розділ присвячено обґрунтуванню удосконалення механізму розумного врядування в рамках реалізації концепції розумного міста, а також визначено можливості участі громадян в реалізації концепції розумного міста та зазначено особливості використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста.

У загальних висновках зазначено найбільш вагомі результати дисертаційного дослідження, що корелюють із метою та завданнями дослідження.

Оформлення дисертаційної роботи цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Реалізації державної соціальної політики органами місцевого самоврядування в умовах децентралізації» (0120U105741) кафедри соціальної і гуманітарної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

У межах цієї роботи авторка обґрунтувала напрями удосконалення реалізації соціальної політики на рівні міста з використанням технологій «Розумного міста».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Відповідно до мети дисертаційного дослідження здобувачка здійснила теоретичне обґрунтування та розробку практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста.

В процесі дослідження авторка розв'язує декілька наукових завдань. Зокрема, з'ясовує сутність і зміст концепції розумного міста; досліджує особливості розумного врядування в умовах сталого розвитку розумного міста; узагальнює зарубіжний досвід публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначає особливості публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні; обґрунтовує механізм впровадження розумного врядування в рамках концепції розумного міста.

В процесі дослідження авторка використовує низку наукових методів дослідження: абстрагування, узагальнення, порівняння, логіко-семантичний - для виявлення особливостей сучасних підходів до концепції розумного міста; узагальнення сучасних практик реалізації компонентів та впровадження проектів розумного міста; індукція, узагальнення, порівняння – для визначення сутності і змісту розумного врядування; аналіз, синтез, класифікація – для аналізу впливу розумного врядування на сталий розвиток міст; порівняння, абстрагування, узагальнення, описово-індуктивний метод – для виявлення спільних рис та відмінностей у реалізації концепції розумного міста в країнах ЄС та країнах, що розвиваються; моделювання, системний аналіз, синтез – для створення механізму розумного врядування та механізму обробки даних, що виникають при взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами в рамках розумного міста; соціологічного опитування, емпіричний, спостереження, узагальнення – для виявлення особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні.

Сформульовані дисертанткою наукові положення, висновки та рекомендації достатньо обґрунтовані, підтверджені комплексним аналізом наукової та спеціальної літератури, значним масивом теоретичного та емпіричного матеріалу. В роботі широко використовуються новітні розробки українських і зарубіжних науковців з питань організації ефективної системи управління містом. Загалом, дисертантка використовує 242 літературних джерела, у тому числі, 205 іноземною мовою.

Структура дисертаційної роботи Дзюндзюк К.В. є логічною та обґрунтованою. Матеріал викладено грамотно та послідовно. Висновки за розділами та загальні висновки дисертації достатньо аргументовані та логічно сформульовані, ґрунтуються на результатах проведеного дослідження.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

До основних наукових результатів, одержаних автором, слід віднести такі: *уперше* обґрунтовано структуру механізму розумного врядування, що складається з трьох компонентів – просторового, технологічного та

інституційного, враховує соціально-просторовий контекст міста, дозволяє уникнути технократичного способу управління містами, розширює можливості зацікавлених сторін для співпраці, збільшує позитивний ефект від застосування ІКТ;

удосконалено:

– теоретичні обґрунтування участі громадян в публічному управлінні міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначено, що основними видами участі громадян є: участь у процесі прийняття рішень; участь у реалізації проєктів розумного міста; використання ІКТ, що входять до інфраструктури розумного міста;

– методичний підхід до використання живих лабораторій для реалізації концепції розумного міста; було визначено, що процес роботи розумної живої лабораторії над одним проєктом складається з десяти етапів: генерація ідей; вибір ідеї; спільне проєктування; перший етап впровадження; тестування прототипу; другий етап впровадження; польові випробування; оцінка результатів стейкхолдерами; підбиття підсумків роботи; подальша комерційна розробка;

дістали подальшого розвитку:

– визначення сутності та змісту концепції розумного міста; обґрунтовано, що поняття розумного міста тісно пов'язано з поняттям кіберфізичної системи та основними компонентами розумного міста є: розумна інфраструктура, розумний транспорт, розумна енергетика, розумна охорона здоров'я, розумне врядування, розумна економіка, розумні громадяни, розумні технології;

– узагальнення зарубіжного досвіду публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста; визначено, що співпраця інституціоналізованих акторів через кластерні ініціативи та організація взаємодії стейкхолдерів в рамках розумних живих лабораторій є основними інструментами реалізації концепції розумного міста;

– виявлення особливостей публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні; визначено, що перевагами від реалізації концепції розумного міста в Україні є: оновлення застарілої інфраструктури, можливість організувати формалізовану та стабільну взаємодію органів влади з громадянами, підвищення якості життя громадян, покращення іміджу країни у світі, покращення поінформованості громадян щодо дій органів місцевого самоврядування, а основними ризиками є: погіршення кібербезпеки, проблеми з конфіденційністю даних, збільшення цифрового розриву, відсутність реального ефекту від впроваджених проєктів, негативна реакція суспільства.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри соціальної і гуманітарної політики, на V Міжнародній науково-практичній конференції «Scientific Progress: Innovations, Achievements and Prospects» (м. Мюнхен, 2023 р.), IV Міжнародній науково-практичній конференції «Scientific Research in the Modern World» (м. Торонто, 2023 р.),

II Міжнародній науково-практичній конференції «Innovations and Prospects in Modern Science» (м. Стокгольм, 2023 р.). Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено в 8 публікаціях, з них 5 – у наукових фахових виданнях.

Практичне значення результатів дисертації.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у доведенні низки теоретичних положень і висновків до конкретних рекомендацій, спрямованих на удосконалення механізмів публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані під час розробки програм міського розвитку та для покращення взаємодії міських органів влади з громадськістю.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Як і в будь-якій іншій науковій роботі, деякі питання в роботі здобувача залишилися поза межами уваги, або поза межами тексту дисертаційної роботи. До таких питань, на нашу думку, належать наступні:

1. У п. 1.3 авторка демонструє яким чином поєднуються сфери стійкого розвитку з компонентами розумного міста. На нашу думку, доцільно було б додатково описати особливості компонентів саме відносно стійкості розвитку.

2. У другому розділі доцільно було б подати порівняльну таблицю щодо недоліків чинної нормативно-правової бази у контексті реалізації концепції розумного міста в Україні та конкретних законів, які необхідно змінити.

3. У п. 2.3 авторка наводить та аналізує безумовно вагомі результати експертного опитування, де експертами виступили працівники органів місцевого самоврядування, комунальних та приватних підприємств Харківської, Полтавської, Дніпропетровської, Сумської областей, м. Києва. Було б доцільно зробити порівняння думок експертів, що представляють різні територіально-адміністративні одиниці.

4. Дискусійне питання щодо універсальності запропонованого механізму розумного врядування в рамках реалізації концепції розумного міста. Адже, малі та великі міста мають свою специфіку, яку необхідно враховувати під час впровадження даного механізму.

5. У п. 3.3 наводиться перелік ролей стейкхолдерів, які можуть існувати в рамках розумних живих лабораторій. З тексту незрозуміло, чи є це вичерпний перелік, чи є альтернативи вказаним ролям.

Проте зазначені зауваження не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи, якість результатів дослідження і обґрунтованість, наведених здобувачем, висновків.

Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Дзюндзюк Катерини Вікторівни «Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста» є актуальним завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну та практичну значущість. Тема і зміст дисертації відповідають спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» і вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Враховуючи актуальність, наукову новизну, важливість одержаних авторкою наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаю, що Дзюндзюк Катерина Вікторівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент –
доктор наук з державного управління,
доцент, декан факультету національної
безпеки, права та міжнародних відносин
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Л.В. Сергієнко

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 16:57:26 30.01.2024

Назва файлу з підписом: Відгук_Сергієнко Л.В._2024 (PhD) КЕП.pdf
Розмір файлу з підписом: 238.6 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_Сергієнко Л.В._2024 (PhD) КЕП.pdf
Розмір файлу без підпису: 204.5 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: СЕРГІЄНКО ЛАРИСА ВАСИЛІВНА

П.І.Б.: СЕРГІЄНКО ЛАРИСА ВАСИЛІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 3373912346

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 16:57:25
30.01.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000F3DD34013943C904

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00